

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного права та соціального забезпечення**

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **Право**
(назва)

за спеціальністю: **D8 «Право»**
(шифр, назва)

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

Розробник:
(підпис)

Альона КЛОЧКО,
(прізвище, ініціали)

проф., д.ю.н., професор
(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Приватного</u> <u>соціального</u> <u>забезпечення</u> (назва кафедри)	протокол від <u>29.05.26</u> р. № <u>18</u>
	Завідувач кафедри <u></u> (підпис) Вікторія СТРЕЛЬНИК (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Ірина АРІСТОВА
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Марина КУЗНЕЦОВА
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Тамара ЧЕРНАДЧУК
(ПІБ)

Валентина НЕЖВЕЛО
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 29.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Проблеми захисту прав людини в Україні та світі		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет / Кафедра приватного права та соціального забезпечення		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	ОП – Право Спеціальність – D8 «Право»		
6.	Рівень НРК	8 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр, 10 тижнів		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл Денна форма	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	
		20	30	
10.	Мова навчання	українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Клочко Альона Миколаївна – д.ю.н., професор		
11.1	Контактна інформація	кабінет 110 г Ел. адреса: alona.klochko@snau.edu.ua		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Проблеми захисту прав людини в Україні та світі – курс, формує у здобувачів ступеня доктора філософії результати навчання з дисципліни (див. перелік), що забезпечать досягнення ним відповідних програмних результатів навчання після завершення освітньо-наукової програми. Зокрема, вибіркового компонента (далі – ВБ) «Проблеми захисту прав людини в Україні та світі» формує блок знань, умінь та компетентностей, необхідних для використання систематизованих знань у сфері прав людини, що є одним з найважливіших пріоритетних принципів незалежної української держави та міжнародної спільноти; поглиблює знання щодо проблем національної та міжнародно – правової системи захисту прав людини.		
13.	Мета освітнього компонента	Засвоєння здобувачами комплексу знань щодо глибокого розуміння проблем щодо захисту прав людини в Україні та світі. Освітній компонент дозволяє поглибити		

		знання здобувачів щодо досягнення ним наступних ПРН:2,3,8,10,11,12.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1.Освітній компонент базується на вивченні таких освітніх компонентів як: Філософія науки, Методологія сучасного правознавства, Сучасні тенденції юридичної науки в умовах сталого розвитку 2. Освітній компонент є основою для подальших наукових досліджень у різних сферах права.
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surl.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16.	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4393
17.	Ключові слова	Механізм захисту, юридичні гарантії, імплементація, міжнародні стандарти, омбудсман, Європейський суд з прав людини, міжнародне право, міжнародно-правові засади

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
ДРН1. аналізувати і розуміти основні етапи формування та розвитку концепції прав людини, для практичного вирішення проблем, які виникають при захисті прав людини в Україні та світі в умах сталого розвитку; знати зміст та значення основних міжнародних документів для формування системи захисту прав людини та розуміння їх застосування та розуміти механізм реалізації норм міжнародного права в співвідношенні та взаємозв'язку з нормами національного законодавства;	Семінарське заняття 1-15
ДРН2. оцінювати проблеми імплементації міжнародно-правових норм в національне законодавство у сфері захисту прав людини; уміння готувати пропозиції по практичним проблемам захисту прав людини, що виникають при виконанні рішень Європейського суду з прав людини проти України.	Семінарське заняття 15
ДРН3. створювати нові рішення та генерувати власні ідеї, приймати обґрунтовані рішення щодо проблемам захисту прав людини міжнародними органами, що забезпечують захист прав людини	Семінарське заняття 1-15
ДРН 4. оцінювати доктринальні дослідження у сфері національного та міжнародного права щодо правових засобів та організаційно-правових заходів захисту прав людини та наближення законодавства України до міжнародних правових стандартів; уміння виявляти та аналізувати наукові та практичні проблеми; пояснювати та надавати пропозиції щодо удосконалення законодавства України на відповідність міжнародним правовим стандартам щодо захисту прав людини	Семінарське заняття 1-15

1. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Рекомендована література ¹
	Аудиторна	Само	

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

	Робота (денної та заочної форми навчання)			стійна робота	
	Лк	П.з / семі н. з	Лаб. з.		
Тема 1. Генезис прав людини. Основні принципи захисту прав людини. План 1. Теорія прав людини в різних правових концепціях. 2. Сучасні концепції міжнародного права прав людини. 3. Співвідношення правового статусу людини та громадянина. Права людини і права громадянина. 4. Критерії класифікації прав людини. 5. Основні принципи захисту прав людини. Імплементація міжнародно – правових стандартів прав людини в законодавство України.	2	4		15	1,15-18, 21-25
Тема 2. Правова основа захисту прав людини. План 1. Статуту ООН. 2. Загальна декларація прав людини. 3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. 4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Проблеми порушення Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. 5. Конвенція про попередження злочинів геноциду і покарання за нього. Проблеми імплементації міжнародно-правових норм в національне законодавство у сфері захисту прав людини.	4/2	4/2		15	1, 15-18, 29, 31, 32

Тема 3. Універсальна система захисту прав людини. 1. Діяльність Організації Об'єднаних Націй щодо захисту прав людини. 2. Основні органи та структури Організації Об'єднаних Націй, що забезпечують захист прав людини. 3. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй та Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй у механізмі захисту прав людини. Комітет з прав людини Організації Об'єднаних Націй.	4	4		15	1, 15-18, 38, 39, 40
Тема 4. Сучасний стан системи захисту прав людини на Європейському рівні. План. 1. Проблеми забезпечення юридичних гарантій в Європейському праві. 2. Механізм захисту прав людини на Європейському рівні. 3. Рада Європи і Європейський Союз: функції і повноваження з прав людини. 4. Проблеми імплементації в Україні Прецедентного права Ради Європи. 5. Міжнародно правове регулювання захисту прав людини в межах Організації з безпеки і співробітництва в Європі. 6. Контрольний механізм за дотриманням прав людини в рамках Організації з безпеки і співробітництва в Європі. Правовий статус омбудсмана в Європейському Союзі.	4	4		15	1, 15-18, 40-41
Тема 5. Сучасний стан системи захисту прав людини на регіональному рівні.	2	4		15	1-3, 15-18, 27, 34-36

План. 1. Роль ЄСПЛ у забезпеченні належного та ефективного механізму захисту прав людини в Україні. 2. Міжамериканська система захисту прав людини. 3. Африканська система захисту прав людини. 4. Міжнародно – правове регулювання захисту прав людини в межах Ліги Арабських держав. Міжнародно – правове регулювання захисту прав людини в межах Асоціації держав Південно – Східної Азії.					
Тема 6. Національні засоби захисту прав людини. План. 1. Юридичні гарантії прав людини у національному праві. 2. Проблеми реалізації захисту прав на національному рівні. 3. Гарантування прав і свобод людини і громадянина Конституційним Судом України. 4. Захист прав людини органами правосуддя. 5. Захист прав людини органами прокуратури України, дізнання, досудового слідства та органами, які проводять оперативно – розшукову діяльність. 6. Роль адвоката у механізмі захисту прав людини. Інститут уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.	2	4		15	1, 12-13, 15-18, 27, 34-36
Тема 7. Європейський суд з прав людини як механізм захисту прав людини. План. 1. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ): поняття, порядок утворення, склад та внутрішня структура. 2. Звернення до Європейського суду з прав	2	6		10	1,4-6, 15-18, 196 20 .

людини. 3. Особливості рішень ЄСПЛ та їх виконання. Роль Комітету Міністрів Ради Європи у контролі за виконанням рішень ЄСПЛ.					
Разом	20	30		100	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1. аналізувати і розуміти основні етапи формування та розвитку концепції прав людини, для практичного вирішення проблем, які виникають при захисті прав людини в Україні та світі в умах сталого розвитку; знати зміст та значення основних міжнародних документів для формування системи захисту прав людини та розуміння їх застосування та розуміти механізм реалізації норм міжнародного права в співвідношенні та взаємозв'язку з нормами національного законодавства;	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою.	10	Опрацювання літератури, в т.ч. наукових публікацій щодо концепції прав людини, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.	22
ДРН2. оцінювати проблеми	Проведення лекційних та практичних занять за	10	Ознайомлення з науковими	22

імплементції міжнародно-правових норм в національне законодавство у сфері захисту прав людини; уміння готувати пропозиції по практичним проблемам захисту прав людини, що виникають при виконанні рішень Європейського суду з прав людини проти України.	відповідною тематикою. Застосування методу «проблемної» лекції, тематичної дискусії, евристичної бесіди, «круглого столу», «мозгової атаки», аналізу конкретних ситуацій.		публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.	
ДРН3. створювати нові рішення та генерувати власні ідеї, приймати обґрунтовані рішення щодо проблемам захисту прав людини міжнародними органами, що забезпечують захист прав людини	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою. Застосування методу «проблемної» лекції, тематичної дискусії, евристичної бесіди, «круглого столу», «мозгової атаки», аналізу конкретних ситуацій.	10	Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу. Формулювання власної обґрунтованої позиції з проблемних питань правового регулювання.	22
ДРН 4. оцінювати доктринальні дослідження у сфері національного та міжнародного права щодо правових засобів та організаційно-правових заходів захисту прав людини та наближення законодавства України до міжнародних правових	Аналіз законодавства та практики проблемних питань правового регулювання у цій сфері.	10	Підбір та аналіз нормативного матеріалу, наукових публікацій та судової практики за обраним напрямком дослідження.	34

стандартів; уміння виявляти та аналізувати наукові та практичні проблеми; пояснювати та надавати пропозиції щодо удосконалення законодавства України на відповідність міжнародним правовим стандартам щодо захисту прав людини.				
Всього годин		50		100

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне заняття 1-2. Тема 1. Генезис прав людини. Основні принципи захисту прав людини.	7 балів /7%	До 2 тижня
2.	Практичне заняття 3-4. Тема 2. Правова основа захисту прав людини.	7 балів /7%	До 3 тижня
3.	Практичне заняття 5-6. Тема 3. Універсальна система захисту прав людини.	7 балів /7%	До 4 тижня
4.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 4 тижня
5.	Практичне заняття 7-8. Тема 4. Сучасний стан системи захисту прав людини на Європейському рівні.	7 балів /7%	До 5 тижня
6.	Практичне заняття 9-10. Тема 5. Сучасний стан системи захисту прав людини на регіональному рівні.	7 балів /7%	До 6 тижня
7.	Практичне заняття 11-12. Тема 6. Національні засоби захисту прав людини.	7 балів /7%	До 7 тижня
8.	Практичне заняття 13-15. Тема 7. Європейський суд з прав людини як механізм захисту прав людини.	8 балів /8%	До 8 тижня
9.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 10 тижня
10.	Іспит	30 балів /30%	За розкладом

			сесії
--	--	--	-------

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практичне заняття 1-2.	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	2-4 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	4-6 бали Виконано усі вимоги завдання.	7 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 3-4.	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	2-4 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	4-6 бали Виконано усі вимоги завдання.	7 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 5-6.	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	2-4 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	4-6 бали Виконано усі вимоги завдання.	7 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Тестування за опрацьованими	0-3 бали	3-5 балів	5-7 балів	7-10 балів
	Залежить від	Залежить від	Залежить від	Залежить від

2 Зазначити компонент сумативного оцінювання

3 Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

темами (тест множинного вибору)	кількості вірних відповідей на тест	кількості вірних відповідей на тест	кількості вірних відповідей на тест	кількості вірних відповідей на тест
Практичне заняття 7-8.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 9-10.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 11-12.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 13-15.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-5 бали</i>	<i>5-7 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити,	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.

		відсутній аналіз інших підходів до питання.		
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	<i>0-3 бали</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>5-7 балів</i>	<i>7-10 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані із значними помилками або не виконані	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані з помилками	Здобувач достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані	Здобувач гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Експрес-опитування після вивчення тем 1-2,3-4, 5-7.	На кожному практичному занятті
2	Проходження тестування поточного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Протягом семестру
3	Самооцінювання	Протягом семестру
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	Протягом семестру
5	Взаємооцінювання	На практичному занятті
6	Письмовий зворотний зв'язок на есе, реферати, мультимедійні презентації, статі, тези доповідей.	Останній тиждень навчання

6. ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Публікації викладача / викладачів, що відповідають тематиці курсу та опубліковані за останні 5 років

1. Mykola Logvynenko, Svitlana Taran, **Alyona Klochko (2023)**. Fiscal Policy of Ukraine in the Context of European Integration: Organizational and Legal Problems of Implementation (Journal of International Legal Communication) 9(2), 56-66. JILC. <https://doi.org/10.32612/uw.27201643.2023.9.2.pp.56-66>.

2. Klochko A. Удосконалення законодавства України щодо регулювання технологій штучного інтелекту в банківській сфері в умовах євро-інтеграції. Improvement of the legislation of Ukraine regarding the regulation of AI technologies in the banking sphere in the conditions of European integration. Section in the collective monograph on the topic: The Modern

Paradigm of Public and Private Law in the Conditions of Sustainable Development“. ISMA University of Applied Sciences, Sumy National Agrarian University, 2023. P. 333-352. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/362>.

3. Арістова І.В., **Клочко А.М.** Кримінально-правова охорона довкілля в Україні в контексті сталого розвитку та викликів воєнного часу. Юридичний науковий електронний журнал. № 8/2024. С. 558-562. URL: http://lsej.org.ua/8_2024/135.pdf. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/133>.

4. **Клочко А.М.**, Зеленський О.М. Європейські стандарти боротьби з корупцією: міжнародно-правові джерела та зобов'язання України. Держава та регіони. Серія Право 2024, №4 (86). С. 470-477. DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.75>. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2024/77.pdf.

5. **Klochko, A. .**, Chernadchuk, T. ., Klietsova, N. ., Sherstiuk, H. ., Bryzhan, Y. ., & Kyrylenko, V. . (2024). Economic and legal principles of social protection of military personnel: World experience and Ukraine. Edelweiss Applied Science and Technology, 8(5), 735–746. <https://doi.org/10.55214/25768484.v8i5.1739>. URL: <https://learning-gate.com/index.php/2576-8484/article/view/1739>.

6. **Клочко А.М.**, Зеленський О.М. Проблеми кримінально-правової протидії корупційним правопорушенням в умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні. Науковий журнал «Приватне та публічне право». №2. 2025. С. 42-47. DOI 10.32782/2663-5666.2025.2.7. URL: http://pp-law.in.ua/archive/2_2025/9.pdf.

7. Viktoriia Piddubna, Vitalii Yarotskiy, Volodymyr Pohrebniak, Popov Viktor, **Alona Klochko**. The EU Court Of Justice In The Process of European Construction and Integration. Vol. 54 No. 1 (2025): Law and Social Bonds nr 1 (54) 2025. P.663-688. DOI: <https://doi.org/10.36128/PRIW.VI54.978>. URL: <https://prawoiwiedz.edu.pl/index.php/piw/issue/view/57/103>.

8. Волченко Н. В. Міжнародно-правове регулювання захисту права на індивідуальну продовольчу безпеку в рамках ФАО. Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету. 2022. № 1. 308-311. URL: http://lsej.org.ua/1_2022/77.pdf.

9. Волченко Н. В., Курило О. М. Міжнародно-правові засоби захисту права на продовольство та їх релевантність за поточних кліматичних змін. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 2. С. 183- 186. URL: http://lsej.org.ua/2_2022/40.pdf.

10. Кузнецова М., Ананьєв С., Сафонова Т. Механізми захисту трудових прав в період дії воєнного стану. Порівняльне аналітичне право. 2022. №5. С. 33-37. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.32>.

11. Кузнецова М.Ю., Горбачова К.М., Гресь Н.М. Актуальні проблемні питання реалізації права на пільги як одного зі способів соціального захисту ветеранів війни в Україні. Юридичний електронний журнал №7. 2024. С. 220-224. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/52>.

12. Volchenko N. V. Protection of the Human Right to Food in Peacetime and During Armed Conflicts. Modern paradigm of public and private law amidst sustainable development : Scientific monograph. Vol. 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. P. 95-119 URL: DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-331-6-5>

13. Kuznetsova, M., Shydlovskiy, V., Kotov, V., Zviagina, A., Baranovska, T. (2025). Analysis of the Shortcomings of Anti-Discrimination Provisions in the Legislation of Ukraine and European Countries. Revista de Cercetare si Interventie Sociala, 88, 134-150, DOI: 10.33788/rcis.88.9.

14. Skaletska Z., Oliinyk S., Korniienko P., Bondarenko Y., & Volchenko N. International Standards of Social Rights: Current Status and Prospects for Development. Lex Humana (ISSN

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

15. Проблеми захисту прав людини в Україні та світі. Методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни (курс лекцій). Суми, 2021 р., 65 с.

16. Проблеми захисту прав людини в Україні та світі. Методичні рекомендації щодо проведення семінарських занять. Суми, 2021 р., 22 с.

17. Проблеми захисту прав людини в Україні та світі. Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи. Суми, 2021 р., 20 с.

18. Навчально - методичний комплекс з дисципліни «Проблеми захисту прав людини в Україні та світі», на платформі Moodle, СНАУ, 2025 рік. <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4393>

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правові акти:

19. Європейська Конвенція про громадянство. Міжнародний договір від 7 листопада 1997 року (Витяг) Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2001. № 11. С. 69-77.

20. Європейська соціальна хартія (переглянута): Міжнародний документ URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення:07.11.2019)

21. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення 08.09.19)

22. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р., з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та № 14 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004

23. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) 13 грудня 2006 р. Офіційний вісник України. 2010.

24. Конвенція про рабство від 25 вересня 1926 року із змінами, внесеними Протоколом від 7 грудня 1953 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161 19.

25. Конвенція про статус апатридів від 28 вересня 1954 року. Офіційний вісник України. 2013. № 51 / № 12. ст. 450. Стор. 447. Ст. 1875. 20.

26. Конвенція про статус біженців від 28 липня 1951 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_011

27. Конституція України, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

28. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Резолюція 2200А Генеральної Асамблеї ООН. 16 грудня 1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення 08.02.20)

29. Міжнародний пакт про соціальні, економічні і культурні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 7. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року Офіційний вісник України. 2006. № 50. Ст. 3381. 8. Конвенція про статус апатридів. Міжнародний договір від 28 вересня 1954 року (Витяг). Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2001. № 11. С. 131-139.

30. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-УІ. Офіційний вісник України. 2012. № 62. Ст. 17.

31. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 17 липня 2006 р. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 30. Ст. 260.

32. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2015. № 1. Ст. 1.
33. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2005. № 52. Ст. 561.
34. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 р. № 422/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 49. Ст. 272.
35. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 10. Ст. 45.
36. Про судоустрій і статус суддів: Закон України у ред. від 05.08.2018. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. №31, Ст.545.
37. Протокол N 14 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який змінює контрольну систему Конвенції URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_527#Text (дата звернення 8.02.2020)
38. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text (дата звернення 8.02.2020)
39. Статут ООН від 26 червня 1945 р. Міжнародні документи. Організація об'єднаних націй (ООН).
40. Захист інтересів держави в Європейському суді. Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/cat_9329.
41. Збірники витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді. URL: <http://nsj.gov.ua/ua/science/prints/890-1/>.